

**LIETUVOS RESPUBLIKOS PELNO MOKESČIO ĮSTATYMO NR. IX-675 17²
STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO
AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto Įstatymo projekto tikslai ir uždaviniai

2014 m. sausio 1 d. Lietuvoje įsigaliojęs Lietuvos Respublikos pelno mokesčio įstatymo 2 straipsnio, IX¹ skyriaus pavadinimo pakeitimo ir papildymo ir Įstatymo papildymo 17², 46² straipsniais įstatymas sukūrė palankią mokestinę aplinką filmų gamybai Lietuvoje: ūkio subjektui, neatlygintinai suteikusiam lėšų filmo gamybai, buvo suteikta teisė susimąžinti apmokestinamąsias pajamas ir pelno mokestį. Tokiu būdu Lietuvoje palengvinta finansavimo filmų gamybai paieška ir padidintas Lietuvos konkurencingumas pritraukiant užsienio filmų gamybą į Lietuvą, kartu paskatinant atitinkamame sektoriuje veikiančių paslaugų paklausą. Pagal Pelno mokesčio įstatymo 17² straipsnio 1 dalį ir su Europos Sąjungos Komisija suderintą schemą Nr. SA. 35227 mokestinė lengvata filmų gamybai baigia galioti 2018 m. gruodžio 31 d. Įvertinus jos veikimo rezultatus ir tarptautines filmų gamybos skatinimo tendencijas, parengtas Lietuvos Respublikos pelno mokesčio įstatymo Nr. IX-675 17² straipsnio pakeitimo įstatymo projektas (toliau – Įstatymo projektas) siekiant pratęsti mokestinės lengvatos filmų gamybai galiojimą iki 2023 m. gruodžio 31 d.

Europos audiovizualinių paslaugų sektorius yra viena sparčiausiai augančių kūrybinių industrijų sričių. 2017 metais bendroji šio sektoriaus rinkos vertė siekė 28 mlrd. eurų. Planuojama, kad 2022 metais ji augs iki 35 mlrd. eurų. Dėl didelio šio sektoriaus ekonominio potencialo jau 26 Europos valstybėse veikia įvairios mokestinių paskatų schemos, sudarančios palankesnes sąlygas filmų gamintojams įgyvendinti nacionalinius kino projektus ir skatinančios audiovizualinių paslaugų eksportą. Dėl šios priežasties konkurencija tarp šalių, galinčių pasiūlyti mokestines paskatas filmų gamybai, itin suaktyvėjo. Kaip rodo praktika, nepaisant palyginti nedidelės dalies mokesčių praradimo dėl lengvatų taikymo, tokios investicijos atsiperka, o nauda sugrįžta per kitų ekonominių veiklų skatinimą – prekių ir paslaugų sektorius, užimtumą darbo rinkoje, augantį vartojimą, kultūrinių veiklų suaktyvėjimą, šalies įvaizdžio kūrimą.

Nuo 2015 metų, praėjus metams po mokestinės lengvatos filmų gamybai įsigaliojimo Lietuvoje, pastebėtas reikšmingas kino rinkos pagyvėjimas. Per šį laikotarpį augo užsienio kompanijų, pasirinkusių Lietuvą savo filmų gamybos šalimi, skaičius. Nacionalinės ir bendros su kitomis šalimis produkcijos gamintojai taip pat vis dažniau naudojami šiuo metu veikiančia mokestinės lengvatos schema kaip papildomu filmų gamybos finansavimo šaltiniu. Per laikotarpį nuo 2014 iki 2017 metų pabaigos investuotojai Lietuvoje neatlygintinai suteikė lėšų 68 filmų gamybai, iš kurių 22 nacionaliniai filmai, 23 bendros gamybos filmai ir 23 užsienio gamintojų filmai. Iš viso per šį laikotarpį į filmų gamybą Lietuvoje investuota daugiau kaip 8,5 mln. eurų suma: beveik 1 mln. eurų (11,2 proc.) nacionaliniams filmams, beveik 2,8 mln. eurų (32,8 proc.) bendros gamybos filmams, beveik 4,8 mln. eurų (56 proc.) užsienio gamintojų filmams.

Lengvata suteikė galimybę Lietuvos filmų gamintojams sėkmingai konkuruoti tiek su aplinkinių, tiek su vakarų valstybių kino pramone – Lietuva spėjo užsitikrinti stiprias pozicijas audiovizualinių paslaugų eksporto rinkoje. Per ketverius mokestinės lengvatos galiojimo metus bendros filmų, kurių gamybai pasinaudota mokestinės lengvatos schema, gamybos išlaidos Lietuvoje viršijo 43 mln. eurų, iš kurių 24,4 mln. eurų buvo užsienio filmų gamintojų investicijos. Išaugusios filmų gamybos apimtys lėmė tai, kad buvo sukurta daugiau nei 12 tūkstančių laikinų darbo vietų, o valstybei sumokėtų mokesčių suma siekė beveik 11 mln. eurų. Šie rezultatai atsveria dėl lengvatos atsiradusius biudžeto netekimus, kurie 2014–2017 metais siekė apie 10 mln. eurų. Galimybė pasinaudoti mokestine lengvata sukūrė geresnes sąlygas ir nacionalinių filmų gamintojams, kurių produkcija sėkmingai įsitvirtino vietos rinkoje. 2016 ir 2017 metais net 5 lietuviški filmai, kurių gamybai pasinaudota mokestine lengvata, pateko į dešimties Lietuvoje žiūrimiausių filmų sąrašą.

Teigiamą šiuo metu taikomos lengvatos poveikį Lietuvos kino pramonės augimui patvirtina ir Lietuvos kino centro prie Kultūros ministerijos užsakymu 2018 m. atliktas Lietuvoje taikomos pelno mokesčio lengvatos filmų gamybai ekonominio poveikio tyrimas (pridedama).

Įstatymo projekto tikslas ir uždaviniai – įvertinus tarptautinės audiovizualinių paslaugų rinkos pokyčius, konkurencinę aplinką ir didėjančius filmų gamybos kaštus šalyje, taip pat atsižvelgiant į teigiamą šiuo metu taikomos lengvatos poveikį Lietuvos kino pramonės augimui, be kita ko, pritraukiant ir užsienio pajamas, pratęsti šiuo metu taikomos pelno mokesčio lengvatos filmų gamybai galiojimo terminą 5 metams – iki 2023 m. gruodžio 31 d. ir padidinti filmų gamybos išlaidų finansavimo privačiomis kitų subjektų lėšomis procentinį dydį nuo 20 iki 30 proc., reaguojant į mokestinių paskatų geografijos išsiplėtimą, konkurencinę aplinką regione ir pokyčius šalies ekonomikoje.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai ir rengėjai

Įstatymo projektą parengė Finansų ministerijos Mokesčių politikos departamento (direktorė – Jūratė Laurikėnaitė, tel. 239 0151) Tiesioginių mokesčių ir tarptautinio apmokestinimo skyriaus (vedėjas – Evaldas Putrimas, tel. 219 4476) vyriausiasis specialistas Vytenis Čepė (tel. 219 9324).

3. Dabartinis teisinis Įstatymo projekte aptartų teisinių santykių reglamentavimas

Pagal šiuo metu galiojančias Pelno mokesčio įstatymo nuostatas, apskaičiuojant pelno mokestį, iš apmokestinamųjų pajamų gali būti atimamos neatlygintinai Lietuvos filmo gamintojui nuo 2014 m. sausio 1 d. iki 2018 m. gruodžio 31 d. suteiktos lėšos filmo ar jo dalies gamybai Lietuvos Respublikoje, kai:

1) filmas atitinka Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytus kultūrinio turinio ir gamybos vertinimo kriterijus ir

2) ne mažiau kaip 80 procentų visų filmo ar jo dalies gamybos išlaidų patiriama Lietuvos Respublikoje ir Lietuvos Respublikoje patirtos išlaidos, neatsižvelgiant į netinkamas finansuoti išlaidas, yra ne mažesnės kaip 43 000 eurų, ir

3) bendra visų Lietuvos vienetų ar užsienio vienetų per jų nuolatines buveines Lietuvos Respublikoje suteiktų lėšų suma neviršija 20 procentų visų filmo ar jo dalies gamybos išlaidų.

Lietuvos vienetas ar užsienio vienetas, per nuolatinę buveinę Lietuvoje neatlygintinai suteikęs lėšų filmo arba jo dalies gamybai Lietuvos Respublikoje, taip pat papildomai gali šių lėšų suma sumažinti pelno mokestį ne daugiau kaip 75 procentais.

Iš apmokestinamųjų pajamų negali būti atimtos lėšos ir pelnas negali būti sumažintas lėšomis, kurias filmų gamintojas panaudoja netinkamoms finansuoti išlaidoms:

- 1) konsultacijų dėl paraiškos rengimo išlaidoms;
- 2) paraiškos parengimo išlaidoms;
- 3) baudoms, delspinigiams, bylinėjimosi išlaidoms;
- 4) ilgalaikio turto įsigijimo, statybos, rekonstravimo išlaidoms, jeigu tai nesusiję su filmo gamyba;
- 5) kelionės išlaidoms, kai Lietuvos Respublika nėra atvykimo arba išvykimo vieta;
- 6) parengiamųjų filmo darbų išlaidoms;
- 7) filmo reklamos, rinkodaros išlaidoms;
- 8) filmo platinimo išlaidoms;
- 9) vaidmenų atlikėjams mokamam atlygiui – suma, viršijanti 4 procentus visų filmo ar jo dalies gamybos išlaidų.

4. Naujos teisinio reglamentavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Įstatymo projektu, įvertinus tarptautinės audiovizualinių paslaugų rinkos pokyčius, konkurencinę aplinką ir didėjančius filmų gamybos kaštus šalyje, taip pat atsižvelgiant į teigiamą šiuo metu taikomos lengvatos poveikį Lietuvos kino pramonės augimui, be kita ko, pritraukiant

ir užsienio pajamas, siūloma pratęsti pelno mokesčio lengvatos filmų gamybai taikymo terminą dar 5 metams – iki 2023 m. gruodžio 31 d.

Reaguojant į mokestinių paskatų geografijos išsiplėtimą ir pokyčius šalies ekonomikoje, Įstatymo projektu siūlomas palankesnis lengvatos filmų gamybai modelis, kuris leistų filmų gamintojams padidinti privačių investicijų apimtį iki 30 procentų filmo gamybos išlaidų, taip išlaikant šias teigiamas filmų gamybos tendencijas Lietuvoje nepaisant didėjančios kaimyninių valstybių mokesčių konkurencijos. Šalyje kylant filmų gamybos sąnaudoms, Lietuva jau nebėra konkurencinga žemomis paslaugų kainomis. Per lengvatos taikymo laikotarpį išaugo įrangos nuomos, darbo užmokesčio, apgyvendinimo ir kitų paslaugų kainos. Todėl šiuo metu pagal Pelno mokesčio įstatymo 17² straipsnį taikoma maksimali 20 procentų viso filmo biudžeto suma, kurią filmo gamybai gali suteikti investuotojas, nėra pakankama stambių užsienio kino kompanijų pasirinkimui projektus įgyvendinti Lietuvoje užtikrinti.

Pagal Pelno mokesčio įstatymo 17² straipsnio 3 dalies 9 punktą prie netinkamų finansuoti išlaidų priskiriamos lėšos „vaidmenų atlikėjams mokamam atlygiui – suma, viršijanti 4 procentus visų filmo ar jo dalies gamybos išlaidų“. Siekiant išvengti skirtingo šios nuostatos interpretavimo, Įstatymo projektu siūloma patikslinti nuostatą, nurodant, kad 4 procentų apribojimas taikomas kiekvienam aktoriui mokamam atlygiui atskirai. Taip pat siūloma patikslinti šių išlaidų skaičiavimo bazę, nurodant, kad 4 procentai skaičiuojami nuo „filmo ar jo dalies gamybos Lietuvos Respublikoje išlaidų“.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai, galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Galima priimto įstatymo įtaka kriminogeninei situacijai, korupcijai

Įtakos kriminogeninei situacijai, korupcijai nenumatoma.

7. Galima priimto įstatymo įtaka verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Įstatymo projektu siekiama užtikrinti palankias sąlygas filmus gaminti Lietuvoje, naudotis Lietuvos ūkio subjektų teikiamomis paslaugomis ir kartu paremti Lietuvos paslaugų eksporto plėtrą. Filmų gamybos apimčių didėjimas sudaro sąlygas kurti naujas darbo vietas, nes šiam procesui reikalingos itin didelės įvairių sričių profesionalų komandos. Tai ne tik tiesiogiai su filmo gamyba susijusios darbuotojų grupės (operatoriai, režisieriai, asistentai, dailininkai ir kt.), bet ir kino gamintojams paslaugas teikiantys gretutinių ūkio šakų darbuotojai (techninis ir administracinis personalas). Atvykstant didelėms filmavimo grupėms iš užsienio, labai padidėja viešbučių užimtumas, skatinamas kavinių ir restoranų verslas, transporto ir nuomos paslaugų sektoriai.

Mokestinės lengvatos schema reikšminga ne tik dėl ekonominės naudos pritraukiant užsienio investicijas. Užsienio specialistų atvykimas teigiamai veikia vietinės kino pramonės vystymąsi ir konkurencingumą, ugdo šalies prodiuserių verslumą ir skatina vietinių kino profesionalų įsiliejimą į tarptautinį kontekstą.

8. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, galiojantys teisės aktai, kuriuos būtina pakeisti ar pripažinti netekusiais galios, priėmus teikiamą Įstatymo projektą

Priėmus Įstatymo projektą, kitų teisės aktų keisti nereikės.

9. Įstatymo projekto atitiktis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimams, įstatymo projekto sąvokų ir jas įvardijančių terminų įvertinimas Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymo projektas parengtas laikantis Valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas. Įstatymo projekte nėra apibrėžiamos

sąvokos ar jas įvardinantys terminai, kurie turėtų būti įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

10. Įstatymo projekto atitiktis Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos teisei

Įstatymo projekto nuostatos atitinka Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas. Projektas taip pat atitinka 2014 m. birželio 17 d. Europos Komisijos reglamento (ES) Nr. 651/2014, kuriuo tam tikrų kategorijų pagalba skelbiama suderinama su vidaus rinka taikant Sutarties 107 ir 108 straipsnius (toliau – Bendrasis bendrosios išimties reglamentas), nuostatas.

Vadovaujantis Bendrojo bendrosios išimties reglamento 54 straipsnio (Pagalbos garso ir vaizdo kūriniams schemos) 1 dalimi, pagalbos scenarijų rašymui, garso ir vaizdo kūrinių kūrimui, gamybai, platinimui ir reklamai schemos yra suderinamos su vidaus rinka pagal Sutarties 107 straipsnio 3 dalį ir joms netaikomas reikalavimas pranešti pagal Sutarties 108 straipsnio 3 dalį, jeigu tenkinamos šiame reglamento straipsnyje ir I skyriuje nustatytos sąlygos. Bendrojo bendrosios išimties reglamento 4 straipsnio 1 dalies aa punkte nustatyta 50 mln. eurų vienai pagalbos schemai per metus riba, o pagal 5 straipsnio 2 dalies d punktą skaidria pagalba laikoma, *inter alia*, pagalba mokesčių lengvatų forma.

11. Įstatymui įgyvendinti reikalingi įgyvendinamieji teisės aktai, šių aktų rengėjai

Priėmus Įstatymo projektą, reikės pakeisti:

1) Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2013 m. gruodžio 17 d. įsakymą Nr. ĮV-865 „Dėl Lietuvos Respublikoje gaminamo filmo gamybos ir kultūrinio turinio, įskaitant filmo scenarijų, vertinimo kriterijų tvarkos aprašo patvirtinimo“;

2) Lietuvos Respublikos kultūros ministro ir Lietuvos Respublikos finansų ministro 2013 m. gruodžio 20 d. įsakymą Nr. ĮV-892/1K-406 „Dėl Pažymos apie filmo gamintojui neatlygintinai suteiktų lėšų panaudojimo atitiktį Lietuvos Respublikos pelno mokesčio įstatymo 17² straipsnyje nustatytiems reikalavimams išdavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“;

3) Lietuvos kino centro prie Kultūros ministerijos direktoriaus 2013 m. gruodžio 31 d. įsakymą Nr. V-41 „Dėl kai kurių pelno mokesčio lengvatos dokumentų ir jų formų patvirtinimo“;

4) Lietuvos kino centro prie Kultūros ministerijos direktoriaus 2015 m. birželio 16 d. įsakymą Nr. V-23 „Dėl dokumentų rekomendacinių formų tvirtinimo“.

Priėmus Įstatymo projektą, reikės priimti Bendrojo bendrosios išimties reglamento bendrąsias ir specialiąsias nuostatas įgyvendinantį teisės aktą.

12. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų pareikalaus ar leis sutaupyti įstatymo įgyvendinimas

Preliminariu vertinimu, biudžeto netekimai įgyvendinus siūlymus galėtų padidėti apie 1,6 mln. eurų per metus (išaugtų iki 4,7 mln. eurų). Tačiau tai būtų tik tiesioginiai netekimai iš pelno mokesčio, kurie būtų kompensuoti pritraukiant aktyvias papildomas investicijas į Lietuvą.

13. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Įstatymo projektas derintas su Lietuvos kino centru prie Kultūros ministerijos.

14. Reikšminiai Įstatymo projekto žodžiai

„Filmas“, „filmo gamyba“, „pelno mokestis“.

15. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Nėra.